

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ & ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΜΑΡΤΙΟΥ

11η Μαρτίου 2012
Κυριακή Β' Νηστειών
Αγ. Γρηγορίου του Παλαμᾶ Αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης
(Μαρκ. β', 1-12)

Αγαπητοί μου αδελφοί,

Ἡ σημερινή Κυριακή εἶναι ἡ Β΄ Κυριακή τῶν Νηστειῶν καὶ εἶναι ἀφιερωμένη στὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ (14ος αἰώνας), ἡσυχαστὴ τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ μετὰ Ἀρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὑπερασπίστηκε τοὺς Ἠσυχαστὲς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τοὺς ὁποίους εἰρωνευόταν καὶ πολεμοῦσε ὁ ἐκφραστὴς τοῦ πνεύματος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας μοναχὸς Βαρλαάμ, ἀπὸ τὴν Καλαβρία τῆς Νότιας Ἰταλίας. Ὁ ἅγ. Γρηγόριος, ὅταν ὑπερασπιζόταν τοὺς ἐν λόγῳ Μοναχοὺς, διατύπωνε τὴν Ὀρθόδοξη πίστη σχετικὰ μὲ τὸν Θεὸν καὶ τὸν τρόπο προσέγγισής του ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, καθὼς καὶ τὸ τί εἶναι αὐτὸ ποὺ συνιστᾶ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι ὁ θεολόγος τῆς χάριτος, τοῦ ἀκτίστου φωτός. Ἐκίνησε ἀπὸ προσωπικὲς ἐμπειρίες καὶ ἀπέδειξε ὅτι τὸ ἔργο τῆς θεολογίας εἶναι ἀσύγκριτα ἀνώτερο ἀπὸ αὐτὸ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἐπιστήμης. Ἀξιολογεῖ τὴν ἔξω σοφία ὡς περιορισμένη, ἀναφέροντας δύο γνώσεις, τὴν θεία καὶ τὴν ἀνθρώπινη, καὶ δύο θεϊκὰ δῶρα, τὰ φυσικὰ γιὰ ὅλους καὶ τὰ ὑπερφυσικὰ ἢ πνευματικὰ ποὺ δίδονται, ὅποτε θέλει ὁ Θεὸς καὶ μόνο στοὺς καθαρὸς καὶ ἁγίους, στοὺς τελείους.

Οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Παλαμᾶ, Βαρλαάμ καὶ Ἀκίνδυνος, πίστευαν στὸ χωρίο τοῦ Ἰωάννου ὅτι «τὸν Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε» (Ἰωάν. 1,18) καὶ κατηγοροῦσαν τοὺς μοναχοὺς ποὺ εἶχαν θεοπτία ὡς ὀμφαλοσκοποῦς. Ὁ Γρηγόριος ἀντέτεινε ὅτι ὁ Κύριος εἶπε: «οἱ καθαρὸι τῆ καρδία τὸν Θεὸν ὄψονται» (Ματθ. 5,8).

Ἀκολουθώντας τὴν Πατερικὴ γραμμὴ σὲ σύγκριση μὲ τὴν πλατωνικὴ καὶ βαρλααμικὴ ἀνθρωπολογία, θεωρεῖ ὅτι τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι πονηρό, ἀλλὰ ἀποτελεῖ κατοικία τοῦ νοῦ, ἀφοῦ μάλιστα καθίσταται καὶ τοῦ Θεοῦ κατοικία, ἔτσι μαζὶ μὲ τὴν ψυχὴ καθιστᾶ τὸν ἄνθρωπο ἐνιαῖο καὶ ἀδιάσπαστο σύνολο. Ἡ ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου γίνεται

μέ τὸ βάπτισμα καὶ ἡ ἀνακαίνιση μετὰ τὴν Θεία Εὐχαριστία. Εἶναι τὰ δύο θεμελιώδη μυστήρια, τῆς Θείας Οἰκονομίας.

Τὸ οὐσιωδέστερο στοιχεῖο τῆς διδασκαλίας τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ συνίσταται στὴν ἀνύψωση τοῦ ἀνθρώπου ὑπεράνω αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Ἀλλὰ καὶ τὸ σημερινὸ Εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα τῆς θεραπείας τοῦ παραλύτου στὴν Καπερναοὺμ, τὴν ἀνύψωση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴ σωτηρία του ἔχει ὡς κεντρικὴ ἰδέα. Μεταξὺ ἄλλων σημαντικῶν μᾶς διδάσκει ὅτι: «Τὸ θαῦμα δὲν εἶναι θεραπευτικὴ τεχνικὴ. Στοχεύει στὴ λύτρωση καὶ ἀνακαίνιση ὅλου τοῦ ἀνθρώπου». (Γ.Π.Πατρῶνου, Ὁμότιμ. Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν)

Ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος μᾶς διηγεῖται τὴν θεραπεία ἐνὸς παραλύτου στὴν Καπερναοὺμ, ὅπου ὁ Χριστὸς εἶχε πάει γιὰ νὰ διδάξει τὸν λαό. Ὡς συνήθως, στὸ σπίτι ποῦ βρισκόταν ὁ Κύριος ἐπικρατοῦσε τὸ ἀδιαχώρητο, ἀπὸ τὸ πλῆθος ποῦ εἶχε συναχθεῖ γιὰ νὰ τὸν ἀκούσει, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ ἄνθρωποι πού μετέφεραν τὸν παράλυτο νὰ μὴν μποροῦν νὰ προσεγγίσουν. Ἀποφασίζουν λοιπὸν νὰ χαλάσουν τὴν στέγη, νὰ ἀφαιρέσουν δηλαδὴ μέρος αὐτῆς καὶ νὰ κατεβάσουν μὲ σχοινιά τὸ κρεβάτι μὲ τὸν παράλυτο μπροστὰ στὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ. Ἐκεῖνος, μόλις εἶδε τὴν πίστη τους, λέει στὸν παράλυτο: «Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου», (Παιδί μου, σοῦ ἔχουν συγχωρεθεῖ οἱ ἁμαρτίες). Ἀγανάκτησαν οἱ Γραμματεῖς, καθὼς σκέφτηκαν ὅτι μόνον ὁ Θεὸς ἔχει τὴν ἐξουσία νὰ συγχωρεῖ ἁμαρτίες, καὶ ὁ καρδιογνώστης Κύριος τοὺς ρωτᾷ «γιατὶ σκέφτεστε πονηρά; τί εἶναι εὐκολότερο, νὰ πῶ ὅτι συγχωροῦνται οἱ ἁμαρτίες σου, ποῦ εἶναι δῶρημα προσωπικόν, τ'οὐρανοῦ καὶ χάρις καὶ Μυστήριον· ἢ σῆκω καὶ πάρε τὸ κρεβάτι σου, πράξη ποῦ ψηλαφᾶται, ἐλέγχεται καὶ διαπιστώνεται; Καὶ γιὰ νὰ δείξει σὲ ὅλους τὴ Θεϊκὴν του ἐξουσία, στρέφεται στὸν παράλυτο καὶ τὸν διατάζει νὰ σηκωθεῖ. Κι ἐκεῖνος σηκώθηκε, πῆρε τὸ κρεβάτι του στοὺς ὤμους καὶ ἐπέστρεψε στὸ σπίτι του, ἀφήνοντας τοὺς πάντες κατάπληκτους νὰ δοξάζουν τὸν Θεὸν καὶ νὰ λένε ὅτι ποτὲ δὲν εἶχαν δεῖ τόσο μεγάλο θαῦμα.

Ἡ φράση τοῦ Κυρίου μας, ἀδελφοί, «ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου», ἀπευθύνεται στὸν παράλυτο. Ἐκεῖνος ἐπιδιώκει νὰ θεραπευθεῖ καὶ ὁ Χριστὸς τοῦ προσφέρει τὴν ἄφεση, τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν. Ἀναδεικνύεται ἔτσι ἡ σχέση ἁμαρτίας καὶ ἀσθενείας. Βέβαια ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος στέκεται ἀμήχανος μπροστὰ σ'αὐτὴν τὴν σχέση (ἁμαρτίας καὶ ἀσθενείας) καὶ ἀρνεῖται νὰ τὴν ψηλαφήσει.

Ὅσο περισσότερο ὁμως ὑπηρετεῖ τὴν ἁμαρτία, φίλοι μου, τόσο καὶ περισσότερο δένεται μὲ τὶς ἀλυσίδες τοῦ κακοῦ, μέχρι σημείου ὅχι μόνο ν' ἀσθενήσῃ ἀλλὰ καὶ νὰ καταστήσῃ ἀκίνητος καὶ ἄχρηστος στὴ ζωὴ, τυλιγμένος μὲ τὶς «φασκίες» τῆς ἁμαρτίας «αἰρόμενος - συρόμενος ὑπὸ τεσσάρων».

Ἡ εἴσοδος τῆς ἁμαρτίας στὸν κόσμον μετὰ τὴν παρακοή τοῦ Ἀδάμ ποὺ σημαίνει τὴν ἐπανάσταση τοῦ δημιουργήματος κατὰ τοῦ δημιουργοῦ, ἔχει ὡς συνέπεια τὴν ἀσθένεια, τὴν φθορὰ καὶ τὸν θάνατον. Ἡ ἀσθένεια λοιπὸν ἀποτελεῖ σύμπτωμα ἁμαρτωλῆς καταστάσεως ὄχι βέβαια μετὰ τὴν ἐννοια ὅτι κάθε ἀσθένεια τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖ συνέπεια συγκεκριμένου προσωπικοῦ ἁμαρτήματος, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐννοια ὅτι γενικῶς ἡ ἀσθένεια ἀποκαλύπτει – φανερῶνει τὴν φθορὰ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τὴν ὑποταγή της στὴ δύναμη τοῦ κακοῦ.

Ὁ Μεσσίας ὅμως, «ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. 1,29) καταλύει τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου καὶ σηματοδοτεῖ τὴν ἑναρξη τῆς νέας ἐποχῆς ποὺ εἶναι ἐποχὴ χάριτος καὶ σωτηρίας. Γιατὶ ὁ Ἰησοῦς βλέπει ὡς μία ἐνότητα τὸ αἷτιο καὶ τὸ ἀποτέλεσμα. Καταπολεμᾷ τὸ ὄρατὸ σύμπτωμα, τὴν ἀσθένεια, τὴν παραλυσία ποὺ μπορεῖ νὰ ἐλεγχθεῖ ἀπὸ ὅλους, αἴρων συγχρόνως καὶ τὸ αἷτιο, δηλαδὴ τὴν ἁμαρτία.

Ἀδελφοί μου· δὲν ἔχουμε πληροφορίες ποιοὶ ἦσαν οἱ τέσσαρες ἄνδρες ποὺ μετέφεραν καὶ διευκόλυναν τὸν παραλυτικό. Ἦταν γνωστοί, φίλοι, συγγενεῖς; Ὅποιοι ὅμως καὶ ἂν ἦσαν ἡ πράξη τους εἶναι πράξη ἀγάπης καὶ συμπόνιας, πράξη ὑπέροχη, ψυχικὴ, ἐκδήλωση ἀνωτέρου πνεύματος. Εἶναι ἄραγε μικρὸ πρᾶγμα νὰ συμπονᾷ κάποιος τὸν συνανθρωπὸ του; Γιατὶ ἡ συμπόνια δὲν εἶναι ἐλεημοσύνη· εἶναι δόσιμο τῆς καρδιάς στὴν ὑπηρεσία τῆς ἀγάπης. Εἶναι ἱερὴ προσφορά, καλωσύνη, εὐγένεια ψυχῆς. Θυγατέρες τῆς ἀγάπης ἡ καλωσύνη καὶ ἡ συμπόνια, δὲν κοστίζουν τίποτα καὶ ὅμως προσφέρουν τόσα πολλά!

Συνοψίζοντας, θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι ἡ σημερινὴ παραβολὴ μᾶς δίνει τὴ διαδικασία ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθήσουμε, γιὰ νὰ φθάσουμε στὸ Θεὸ καὶ νὰ σωθοῦμε.

- Μετάνοια
- Ἐξομολόγηση
- Νηστεία
- Προσευχὴ

Ἐκινῶντας μετὰ πίστη καὶ ἀγάπη στὸν Χριστό, θὰ στηριχθοῦμε στὴν αὐτοκριτικὴ, τὴν ἐξομολόγηση, τὴν ἀποχή ἀπὸ τὶς κακὲς σκέψεις καὶ συνήθειες καὶ στὴν προσευχή. Μετὰ καθαρὴν ψυχὴν θὰ προσεγγίσουμε τὸν Κύριο καὶ θὰ ζητήσουμε νὰ λάβουμε ἀπὸ Αὐτὸν τὴν θεραπεία πρῶτα στὴν ψυχὴ καὶ μετὰ στὸ σῶμα.

Κι' ὅπως τὸν παράλυτο ποὺ ἄκουσε τὸ ὄνομα «τέκνον» καὶ υἱοποιήθηκε ἀπὸ τὸν Οὐράνιο Πατέρα καὶ προσκολλήθηκε στὸν ἀναμάρτητο Θεό, γενόμενος καὶ αὐτὸς ἀμέσως ἀναμάρτητος διὰ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, ἔτσι κι ἐμᾶς ὁ Φιλεὺσπλαχνος Θεὸς θὰ μᾶς ἀποκαλέσει παιδιὰ Του, θὰ μᾶς συγχωρέσει καὶ θὰ μᾶς δεχθεῖ στὴν ἀγκαλιά Του.

Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ εὐλογεῖ τὶς προσπάθειές μας.

Ἀρχιμ. Ν.Κ.

[dkpdf-button]